

Biblická hodina – 09.02.2023

Suspírium: „Takto hovorí Hospodin zástupov: ‚Vráťte sa ku mne,‘ znie výrok Hospodina zástupov, ‚a ja sa vrátim k vám,‘ hovorí Hospodin zástupov.“ (Zach 1,3b) Amen.

Začiatočná pieseň: Chválospev č. 405: „Ó, Ty nevinný Baránku...“

Modlitba

Ježišu, Pane môj, z hriechu si ma vytrhol, od poškvŕn duší si ma očistil, svojou milosťou si ma uistil. Prosím Ťa, Kristus môj, ochraňuj ma i v tejto chvíli, tmou a zmätkom ma veď, rukou svojou ma obviň, aby som stále vedel, že patríš Tebe, a nikto ma nevie odlúčiť od Tvojej lásky. Prosím, vyučuj nás tejto vernosti, buď mi milostivý a skrze Tvojho Slova a sily Ducha Svätého zjav mi to, čo nie je z Tvojej strany odmietnutie. Zjav mi svoju slávu v spoločenstve sestier, aby som osobne prijal to, čo si mi zveril a ponúkaš i dnes len Ty sám. Amen.

Biblický text: Kniha proroka Izaiáša 53. kapitola

„Kto uveril tomu, čo sme hovorili z počutia? Komu sa zjavilo rameno Hospodina? Vyrástol pred ním ako výhonok, ako koreň zo suchej zeme. Nemá podobu ani krásu, aby sme na neho hľadeli, ani výzor, aby sme po ňom túžili. Opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a my sme si ho nevážili. Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý. On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodin na neho uvalil neprávosti nás všetkých. Bol trápený a on sa nechal ponížovať, neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie; neotvoril ústa ako ovca, ktorá onemie pred strihačom. Zo zovretia a súdu bol vzatý. Kto uvažuje o jeho pokolení? Veď bol vyfátný z krajiny živých, pre nepravosť svojho ľudu bol ranený. Dali mu hrob s bezbožnými a s bohatým našiel smrť, hoci nepáchal násilie a v jeho ústach nebola leš. Hospodinovi sa zapáčilo zdrviť ho utrpením. Ak položí svoj život ako obeť za vinu, uvidí potomstvo, predĺži si život a skrze neho sa podarí Hospodinov zámer. Po útrapách svojho života uvidí svetlo, nájde uspokojenie svojím poznaním. Môj spravodlivý služobník ospravedlní mnohých, vezme na

seba ich viny. Preto mu dám podiel s mnohými a s početnými si rozdelí korisť, lebo až na smrť vydal svoj život a pripočítali ho k zločincovi, hoci on niesol hriechy mnohých a prihováral sa za zločincov.

Milí bratia a drahé sestry v Pánovi Ježišovi!

1-3. verš

53. kapitola Knihy proroka Izaiáša dokonale opisuje Božieho vyvoleného, ale obraz, ktorý vykresľuje, je viac než ohromujúci. Získame veľmi živý obraz o niekom, koho život charakterizuje utrpenie. Niet divu, že Ježiša nazývajú mužom utrpenia a bolesti. Toto prirovnanie neznamená, že Ježišov život bol plný smútku. Rozhodne to však znamená, že Ježiš vie, oveľa lepšie ako ktokoľvek iný na svete, aký je skutočný bôľ. Nevieme si ani len predstaviť, že by jediný človek zniesol toľko utrpenia. Veď svet vždy bol a je plný chorôb, hladu, neprávosti a všelijakých iných hrôz, od pádu hriechu. To sú však len následky hriechu. Keď hriech vstúpil do sveta, nielenže zničil vzťah medzi človekom a Bohom, ale narušil aj celé stvorenie. Hriech charakterizuje stav celého vesmíru, a preto sa hriech neprejavuje len činmi, ale aj rôznymi katastrofami, epidémiami a mnohými inými negatívnymi a bolestivými faktormi na tomto svete. Hoci sme si všetci vedomí prítomnosti hriechu, keďže žijeme v hriešnom svete, nikto z nás nemal takú skúsenosť s hriechom ako Ježiš. Cítil to oveľa hlbšie a lepšie ako ktokoľvek iný, každú nemoc trpel svojou záťažou a nakoniec ju úplne porazil. Muž bolesti má za sebou to najhoršie na tomto svete a napokon z neho vyšiel víťazne na druhej strane ako živý Boh. To je dôvod, prečo ho budú veriaci chváliť na večnosť.

4-6. verš

Akú mali pravdu, a predsa ako fatálne sa mýlili, tí, ktorí svedčili o tomto Sluhovi! V tejto tretej strofe svedkovia uvádzajú, ako rozdielne vidia Sluhovu smrť. Áno, Boh ho nakoniec zranil, ale nie preto, že by si to zaslúžil. V pôvodnom texte je štvrtý verš veľmi zdôraznený: *Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili.* Z kontextu je jasné, že nejde o chorobu alebo bolesť vo všeobecnosti. Sú to tie isté utrpenia a bolesti, o ktorých sme čítali v predchádzajúcich veršoch, a všetky vyjadrujú smútok. Bolesti, ktoré Boh úmyselne spôsobil Sluhovi a ktoré spolu viedli k smrti. Svedkovia si uvedomujú, že oni sami si toto utrpenie a túto smrť zaslúžili a uvedomujú si aj to, že Sluha to vzal na seba namiesto nich. Zástupná obeta

nebola pre Židov novinkou, bola tiež hlboko votkaná do Mojžišových zákonov. Odkedy Izrael prijal zákon, obetoval baránkov za hriechy iných i seba. Teraz však svedkovia jasne vidia, že toto všetko sa odráža v utrpení a smrti Sluhu. Smrť Služobníka zabezpečuje ich pokoj s Bohom a uzdravenie ich narušeného vzťahu s ním. Za ich priestupky dostal rany a za odpustenie ich hriechov musel zaplatiť obrovskú cenu.

7-9. verš

V tejto štvrtej časti hovorí osamelý svedok, určite sám prorok Izaiáš. V 6. kapitole, keď bol povolaný, sa priznal, že je nečistý, rovnako ako ľudia, medzi ktorými žil (Iz 6,5). Potom hneď svedčil o svojej očiste, ktorú symbolizovali žeravé uhlíky odobraté z oltára. Ako by sa však izraelský ľud mohol očistiť od svojej hlboko zakorenenej viny, o ktorej čítame v prvých piatich kapitolách? Ako im môže byť odpustené bez toho, aby bola poškrvnená Božia svätosť? Izaiáš už pozná odpoveď: jeho ľud je potrestaný za svoje hriechy. Boli ako ovce, z ktorých každá išla svojou cestou, ale sám Sluha išiel pre nich na porážku. Osobitný dôraz kladie na to, čo to znamená pre proroka. Potom okrem smrti sluhu predstavuje aj jeho pohreb a robí dvojzmyselné vyhlásenie: „*Dali mu hrob s bezbožnými a s bohatým našiel smrť, hoci nepáchal násilie a v jeho ústach nebola leš.*“ Bol to nevinný muž popravený ako zločinec a jeho pohreb bol zmesou cti a hanby. Ak by sa jeho kariéra v tomto bode skončila, bolo by ťažké povedať, aký konečný rozsudok nad ním Boh vyniesol. Páčila sa služba Služobníka Bohu?

10-12. verš

Táto posledná časť poskytuje odpoveď. Najprv počujeme proroka Izaiáša, potom Pána. Obaja potvrdzujú pravdu podľa evanjelia. Smrť Služobníka neznamená koniec jeho pôsobenia. Hospodin vkladá pečať nebeského schválenia na službu Služobníka tým, že Ho dvíha a vyvyšuje, Pánovu vôľu sprostredkuje, všetky Božie plány dosahujú svoj cieľ s Ním. Tak ako zmierčia obeta, aj služba Služobníka poskytuje dokonalé zadosťučinenie za hriech. Ale v ostrom kontraste s tým, čo sa zvyčajne stane, keď sa obetuje obeta, Služobník žije. Áno, zomrie. Ale keď ich uvidí, bude spokojný, pretože robí veľa ľudí spravodlivými. Inými slovami, Sluha splní svoje Bohom dané poslanie nielen svojou smrťou, ale aj svojím posmrtným životom. Bude to reparačná obeta, ktorá nezmerateľne prevýši všetky doterajšie obete. Odkaz na poznanie Služobníka odhaľuje najhlbšie poznanie múdrosti. Ako o tom píše prorok Daniel v Dan 12,3, kde

charakterizuje múdrych. Múdri sú ľudia, ktorí poznajú Boha. To nie sú teoretické vedomosti, ale osobné poznatky. Toto je poznanie vykúpenia a spasenia. Tí, ktorí takto poznajú Pána, majú hlboký vplyv na ostatných. Stávajú sa sprostredkovateľskými kanálmi, pomocou ktorých môžu spoznať Boha. Toto všetko je založené na správnom vzťahu s Bohom. Sluha je v tomto zmysle jedinečná a mimoriadne múdra osoba. Bude konať múdro, bude mať veľmi dôverný vzťah s Pánom a mnohých urobí spravodlivými. Božia múdrosť sa v ňom prejaví tak, ako nikdy u nikoho iného. V poslednom verši sa nám predstavuje najkrajší obraz o Sluhovi. Sluha sa vráti zo svojej misie ako bojovník naložený korisťou. Jeho slabosť sa stáva silou, jeho hanba sa mení na česť, jeho porážka sa stáva víťazstvom. Ten, ktorý bol predtým ľuďmi opovrhovaný a opustený ľuďmi, zaujíma svoje víťazné miesto prihováraním sa za hriešnikov. Tvar Služobníka sa mení. Mudrc, Kňaz, Obeta, Trpiaci, Víťaz a napokon Prímluvca. Dnes máme Bohu povedať jednu vec: Zhrešil som a so zlomeným srdcom priznať: Ježišova obeta bola vykonaná za mňa. Vieš to urobiť drahý brat a milá sestra?

Biblický text: Evanjelium podľa Lukáša 16. kapitola 13-18.veršov

„Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom pánom. Buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým pohrdne. Nemôžete slúžiť Bohu aj mamone.“ Toto všetko počúvali aj farizeji, ktorí mali radi peniaze, a posmievali sa mu. Ale on im povedal: „Vy sa robíte pred ľuďmi spravodlivými, ale Boh pozná vaše srdcia, lebo čo je u ľudí vznešené, je ohavnosťou pred Bohom. Zákon a Proroci sú až po Jána. Odvtedy sa zvestuje Božie kráľovstvo a každý sa doň násilne tlačí. No ľahšie sa pominie nebo i zem, ako by zo Zákona vypadla jediná čiarka. Každý, kto prepúšťa svoju manželku a berie si inú, cudzoloží, a kto si berie ženu, ktorú iný muž prepustil, cudzoloží.“

Milí bratia a drahé sestry v Pánovi Ježišovi!

Falošný mamon je neznámy pojem v Starom zákone, ale v rabínskych a kumránskych spisoch sa vzťahuje na falošne získané bohatstvo. U evanjelistu Lukáša to môže znamenať, že je falošný, pretože klame a necháva ľudí vo vnútri, až dovtedy že sa „vyčerpá“ alebo celkom zruinuje človeka, presnejšie povedané, stane sa pre ľudí bezcenným. Podľa niektorých je to až hodina smrti, podľa iných posledný súd. Termín večný

príbytok nám pripomína to posledné. Priatelia môžu byť dobré skutky alebo ľudia, ktorí nám pri poslednom súde svedčia, pretože sme pomohli materiálnym majetkom. Ježiš teda žiada, aby sme o našom vzťahu k hmotným statkom uvažovali z pohľadu našej smrti a posledného súdu. Lebo potom nám prospeje len to, čo sme si nenechali pre seba. Ďalší verš zdôrazňuje vernosť v malom a vo veľkom. To málo znamená pozemské statky, veľa znamená „statky“ spásy, ktoré dostávame od Ježiša. Pre oboch platí, že to nie je naše, je nám to len zverené. Božie je všetko pozemské a večné dobro. Sme správcovia a šafári. Vernosť znamená, že to, čo sme dostali od Boha, nepovažujeme za svoje, či už duchovné alebo materiálne, ale slúžime si tým navzájom podľa Jeho vôle. Toto a ďalšie sloveso spája dva typy správcovstva do úzkeho vzťahu a bez ohľadu na to, aké prekvapivé to môže vyzeráť, na prvé miesto kladie správcovstvo s hmotným majetkom, veď v tom žijeme a to spravujeme. Podľa Ježiša tí, ktorí nemôžu nakladať s hmotným majetkom podľa Božej vôle, nie sú spôsobilí slúžiť evanjeliu. Ďalší verš hovorí, že materiálne statky sú cudzie statky, pretože nám ich Boh dočasne zveruje. Na druhej strane, večné dobrá sú „naše“, pretože sú naše na zemi aj v nebi: ak ich Boh dal, smrť nám ich neberie. musíme svoje dobrá verne spravovať, aby nám Boh zveril „naše“, večné statky. Nakoniec kladie otázku do popredia krátkym prirovnaním zo života: „Žiaden otrok žijúci v jednej domácnosti nemôže slúžiť dvom pánom.“ Všimnite si: Bohu sa neprotiví mamona, ale láska a služba mamonu s láskou a službou Bohu. Život pre mamona nemôže milovať Boha a slúžiť mu. A naopak: tí, ktorí milujú Boha a slúžia mu, si nemôžu za cieľ svojho života urobiť hromadenie bohatstva. To znamená, že služba Bohu zahŕňa pomoc našim blíznym. Farizeji a zákonníci sa začali posmievať Ježišovi pre jeho postoj k mamone. Ich učenie hovorí, že bohatstvo je žiaducou vecou, a to je aj teologicky podložené. Bohatstvo je Božie požehnanie a viditeľná odmena za zbožný život. Blahobyť a bohatstvo zbožného človeka je priamym dôkazom toho, že Boh súdi spravodlivo aj v tomto svete. Vážne problémy, ktoré môže podporiť Písmo. Spomeňme si na prvý žalm. Ale Ježiš vidí hlbšie, a to do ich srdc. Boh vidí, že ich srdcia sú plné chamtivosti a túžby po peniazoch. Zakrývajú to a ospravedlňujú to ľuďom svojimi myšlienkovými pochodmi, ktoré sa zdajú biblické. Ľudia si ich preto veľmi vážia, no pred Bohom je táto ich veľkosť ohavná. Ak sa odvolávajú na Písmo, musia vedieť, že zákon a proroci by hovorili proti nim. Toto je uvedené vo verši 16. Porovnanie s Mt 11,12-13: – *„Od dní Jána Krstiteľa až doteraz nebeské kráľovstvo trpí násilie a*

násilníci sa ho zmocňujú. Veď všetci Proroci i Zákon prorokovali až po Jána." – ukazuje, že význam Ježišových slov hľadali už v ranom kresťanstve. Prvá časť verša je skrátaná veta: "Zákon a proroci až po Jána Krstiteľa." Druhá polovica hovorí o hlásaní evanjelia o Božom kráľovstve, no výklad ďalšej vety je opäť kontroverzný. Každý sa tlačí do Božieho kráľovstva násilím: nie je jasné, či s dobrým alebo zlým úmyslom a kto sa tam tlačí. Je však nepravdepodobné, že by sa podľa Lukáša s obdobou násilníckeho priateľa (11,8; 18,5) dialo niečo, čo by sa malo schvaľovať. Priateľstvo s Bohom je jedna vec a priateľstvo s násilníkmi je druhá vec. Tomu odporuje skutočnosť, že nasledujúca veta stavia do protikladu večný zákon s násilným činom. Keď to vezmeme do úvahy, snažíme sa pochopiť myšlienkový proces takto: Až do Jána Krstiteľa patrilo zákonu a prorokom iba slovo. Ale Boží zákon nemožno obísť. Zo zákona nevypadla ani jedna čiarka, lebo stojí pevnejšie ako nebo a zem. Odtiaľ sa musíme tešiť na ďalšie podobenstvo, podľa ktorého sa boháč mohol od Mojžiša a prorokov naučiť, ako nakladať s hmotným majetkom. V konečnom dôsledku to Ježiš stavia do protikladu s posmechom farizejov. Ježiš hlása evanjelium o Božom kráľovstve, ohlasuje Božiu lásku k hriešnikom, ale aj zákon zostáva v platnosti a ten posudzuje túžbu po zisku a sebecké užívanie si hmotných statkov. Evanjelista Lukáš ilustruje večnú platnosť zákona Ježišovým výrokom o rozvode. Možno dôvodom, prečo sa toto sloveso zaraďuje medzi slovesá zaoberajúce sa finančnou problematikou, je to, že veľkú úlohu pri neviazanom teoretickom a praktickom riešení rozvodového prípadu zohrali peniaze. Ježiš jasne klasifikuje rozvod a nový sobáš rozvedeného ako cudzoložstvo, bez toho, aby sa zaoberal dôvodmi, prečo to tak je. Evanjelium, ktoré hlása, neprevracia, ale prijíma príkaz Boha Stvoriteľa, ktorý je vyjadrený zákonom. Aj to je základom ľudského spolunažívania.

Záverečná modlitba: Vyzývam milých bratov a drahé sestry, aby sa doma vo svojej tichosti pomodlili za to, čo Vás povzbudilo, alebo za tú slabosť, ktorú ste vyrozumeli pri čítaní biblického textu.

Modlitba Pánova

Požehnanie: „Ak vás teda Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.“ (Jn 8,36)
Amen.

Záverečná pieseň: Žalm č. 50:1.4-8: „Boh silný, ktorý v nebi prebýva...“